

NPS Programmastatuut

Hilversum
2009

Inhoud

NPS Missie en Uitgangspunten	3
NPS Programmastatuut 2008	3
In het publiek belang	4
Werkelijkheid en Nauwkeurigheid	4
Diversiteit en Pluriformiteit	5
Onafhankelijkheid en onpartijdigheid	7
Het gebruik van bronnen	7
Open en eerlijk	8
Privacy	9
Kinderen	10
Email, Internet, User Generated Content	14
Belangenconflicten	15
Voorleggen aan hoofdredactie	16
Rechten van programmamakers	17
Rekenschap afleggen	19
Reikwijdte van het statuut	19

NPS Missie en Uitgangspunten

De NPS is een omroep van programma's, van radiomakers, televisiemakers en websitemakers, die vanuit eenzelfde geest werken: open, onafhankelijk, ongebonden, onpartijdig, objectief. De NPS is binnen de Publieke Omroep een van de taakgerichte organisaties. Tot de – wettelijke – taken van de NPS behoren Kunst en Cultuur, Minderheden, Jeugdprogramma's en 'achtergrondinformatie en beschouwingen over politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, ondermeer op het gebied van economie, wetenschap en techniek', zoals dat in het Mediabesluit heet. De NPS hecht grote waarde aan de rol die de taakgebonden organisaties binnen de Publieke Omroep spelen; zij 'dragen vanuit een onafhankelijke opstelling bij aan de pluriformiteit van het publieke aanbod,' in de woorden van minister Plasterk.

- De NPS concentreert zich als taakgerichte omroeporganisatie in zijn programma's op Kunst en Cultuur, op Journalistiek en Informatief en op Jeugd en Minderheden
- De NPS staat in zijn programma's voor: open, onafhankelijk, ongebonden, onpartijdig, objectief

Achtergronden van het Programmastatuut

De uitgangspunten waarmee NPS programma's gemaakt én beoordeeld worden, zoals hiervoor genoemd, gelden vanzelfsprekend voor alle programma's. In dit Programmastatuut is neergelegd, zowel voor programmamakers en andere medewerkers als tegenover het publiek, wat de uitgangspunten van het Programmabeleid zijn en aan welke voorwaarden NPS-programma's willen voldoen. Bovendien is hierin ook vastgelegd op welke manier de onafhankelijkheid van de programmamakers organisatorisch gewaarborgd is, zoals dat ook in de Mediawet is voorgeschreven.

NPS Programmastatuut 2008

De NPS streeft ernaar zijn programma's te brengen vanuit een zo groot mogelijke onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Als taakorganisatie is de NPS onafhankelijk van politieke, maatschappelijke of levensbeschouwelijke stromingen. Tegenover die onafhankelijkheid staat de plicht tot pluriformiteit en diversiteit; om op alle programmaterreinen zoveel mogelijk verschillende stemmen aan het woord te laten, verschillende perspectieven te laten zien en verschillende geluiden te laten horen. Zowel bij de informatieve als de kunst-, kinder- of multiculturele programma's streeft de NPS naar hoge kwaliteit volgens professionele normen. Bovendien wil de NPS dat op een betrouwbare, integere manier doen, met respect voor het publiek.

De NPS is een publieke omroep, gefinancierd uit de publieke middelen en dient daarom tegenover datzelfde publiek rekenschap af te leggen over financiën, programmabeleid en de toetsing daarvan aan dit Programmastatuut. Daarom wordt

ook in het Programmastatuut apart aandacht besteed aan deze externe verantwoording.

In het publiek belang

1. voor een breed publiek

De NPS heeft de drijfveer om programma's te maken voor het gehele publiek; wat iets anders is dan dat alle programma's op iedereen tegelijk gericht moeten zijn. In een maatschappij met meer schakeringen dan vroeger betekent dat een breed palet aan programma's, programma's voor allerlei verschillende groepen met verschillende interesses op verschillende momenten.

2. toegankelijk

De NPS beoogt zijn taken op een zo toegankelijk mogelijke manier te vervullen, of het nu gaat om achtergrondnieuws, kunstprogramma's of programma's gericht op kinderen of op minderheden. De NPS probeert in de keuze en presentatie van de programma's recht te doen aan belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen in cultuur en nieuws, en ze relevant, toegankelijk en interessant te maken voor een breder publiek.

3. onafhankelijkheid en vrijheid van meningsuiting

De onafhankelijkheid om de programma's te maken die de NPS noodzakelijk vindt, of de persvrijheid die de gelegenheid geeft om achtergronden van het nieuws te brengen zoals de NPS dat wil, wordt uitgeoefend in het publiek belang.

4. NPS' zeggenschap over de inhoud

De NPS behoudt te allen tijde de controle en zeggenschap, d.w.z. de eindredactie, over de inhoud van de uit te zenden programma's. Ongeacht wensen van geïnterviewden, partijen met wie wordt samengewerkt of eventuele sponsors.

Werkelijkheid en Nauwkeurigheid

1. de feiten zijn heilig

De NPS streeft in zijn programma's naar een zo nauwgezet mogelijke weergave van de werkelijkheid. Objectiviteit bestaat niet maar dat ontslaat niet van de plicht om er naar te streven.

2. scheiding van feiten en meningen

Respect voor de feiten betekent een zo helder mogelijke scheiding tussen feiten, analyses en meningen. Feiten bestaan niet zonder context en analyse. Op feiten gefundeerde en bijvoorkeur uiteenlopende meningen laten zien hoe tegen de werkelijkheid kan worden aangekeken en confronteren het publiek met andere

gezichtspunten. Het publiek is er in alle omstandigheden bij gediend te weten wat feit, wat analyse en wat mening is.

3. plagiaat en vervalsing

Het overnemen, al dan niet in bewerkte vorm, van grotere gedeeltes geluid en/of beeld zonder bronvermelding (plagiaat), evenals het verzinnen of vervalsen van feiten is te allen tijde uit den boze.

4. manipulatie van beeld- of geluidsmateriaal

Bij het monteren en het gebruik van beeld- en geluidsmateriaal dient de teneur van het oorspronkelijke materiaal overeind te blijven staan. Manipulatie met beeld en geluid waarbij de geregistreerde werkelijkheid geweld wordt aangedaan, is niet toegestaan.

5. gebruik van reconstructie en in scène gezet materiaal

Als gebruik gemaakt wordt van reconstructies of in scène gezette gebeurtenissen – voorafgaande toestemming van de hoofdredactie vereist – wordt dit altijd en zolang deze scènes lopen, uitdrukkelijk vermeld. Ook het inzetten van stemacteurs gebeurt alleen met voorafgaande toestemming van de hoofdredactie en met uitdrukkelijke vermelding tijdens de uitzending.

6. gebruik van archiefmateriaal

Van archiefmateriaal of van materiaal dat niet direct betrekking heeft op de beschreven gebeurtenissen, wordt bij uitzending nadrukkelijk de status vermeld.

7. het gebruik van andermans feiten

Belangrijk nieuws, feiten of onthullingen die door andere nieuwsorganisaties aan het licht zijn gebracht, worden met bronvermelding overgenomen. Ook kleine, eigen toevoegingen maken dat nieuws nog geen 'eigen nieuws'. De NPS is genereus in het noemen van namen van andere media als zijn nieuwsbronnen.

8. eigen verslaggeving en maatstaven

Bij grotere nieuwsgebeurtenissen en onthullingen gaat de voorkeur altijd uit naar eigen nieuwsgaring boven het afgaan op andere nieuwsorganisaties. Het gebruikmaken van het materiaal van andere nieuwsorganisaties ontslaat niet van de plicht het nieuws naar NPS' eigen maatstaven van onafhankelijkheid, onpartijdigheid, nauwkeurigheid en juistheid te beoordelen. Speculaties en geruchten worden geen feiten omdat een ander nieuwsmedium er melding van gemaakt heeft.

Diversiteit en Pluriformiteit

1. forum voor publieke meningsvorming

De NPS is ook een forum voor publieke meningsvorming, over nieuws, over kunst, over kinderen, over minderheden. Zo'n discussieplatform functioneert het beste als het

programma – desgewenst een serie programma's – daarbij inhoudelijk zo onpartijdig en onafhankelijk mogelijk te werk gaat, en streeft naar een zo breed mogelijk beeld en een zo breed mogelijk spectrum van meningen.

2. *diversiteit*

De samenstelling van de bevolking in Nederland is onomkeerbaar van kleur veranderd. De verzuilde samenleving uit de jaren vijftig – katholieken, protestanten, socialisten en liberalen, opgroeiend in zorgvuldig gescheiden werelden met daarmee verbonden omroepen – of de onrustige jaren zestig en zeventig – de individualiserende welvaartsmaatschappij – liggen ver achter ons. Kenmerkend is dat het aantal niet-westerse allochtonen in 2007 1,7 miljoen mensen (10% van de totale bevolking) bedroeg en het aantal westerse allochtonen 1,4 miljoen (8% van de bevolking). Om een ander criterium te hanteren: in datzelfde jaar had ongeveer 41% van de Nederlandse bevolking géén kerkelijke gezindte, was 30% katholiek, 21% protestant en 5% moslim (bron: CBS Statline 2008). Die werkelijkheid zal zichtbaar en hoorbaar zijn in de NPS programma's.

3. *pluriformiteit*

De onafhankelijkheid en pluriformiteit die de NPS nastreeft, krijgt in het licht van die diversiteit een nieuwe betekenis. Oude tegenstellingen hebben hun oorspronkelijke betekenis verloren, nieuwe tegenstellingen komen ervoor in de plaats. Werden maatschappelijke conflicten in het verleden veelal beschreven en geduid in termen van links en rechts of in tegenstellingen als 'werkgever' versus 'werknemer', die termen zijn niet langer adequaat. Partijpolitiek heeft aan populariteit verloren en one-issue bewegingen hebben hun rol gedeeltelijk overgenomen, de vroegere economische tegenstellingen zijn veel complexer geworden. Er is er een veelvoud van dimensies bijgekomen, zoals autochtoon-allochtoon, Randstad-Provincie, Christelijk-Islamitisch, religieus-seculair, arm-rijk, jong-oud, hoog opgeleid-laag opgeleid. Dat betekent journalistiek én cultureel een andere inhoud voor begrippen als onafhankelijk of pluriform. Pluriformiteit, 'de variatie aan invalshoeken en opvattingen,' zoals minister Plasterk het noemt, is veelkoppiger geworden dan hij ooit was en omvat ook het veelgehanteerde begrip 'diversiteit', zeg maar breedgeschakeerdheid. Die veelkoppigheid en breedgeschakeerdheid is een onlosmakelijk onderdeel van NPS programma's en programmabeleid.

4. *De democratische rechtsstaat en de vrijheid van meningsuiting*

Vrijheid van meningsuiting is nooit een vrijheid zonder grenzen. Dat is hij nooit geweest en is ook nu niet zo. Nog los van strafrechtelijke beperkingen liggen de grenzen in het gebruik van verzinsels in plaats van feiten, in het gebruik van beledigingen in plaats van beschrijvende bewoordingen. Evenmin staat het vrij de privacy van derden onnodig in het geding te brengen. Het naar buiten brengen van meningen van derden ontslaat de NPS ook niet per definitie van zijn eigen verantwoordelijkheid tegenover het publiek of tegenover de wet.

Onafhankelijkheid en onpartijdigheid

1. *eigen agenda*

De NPS bepaalt z'n eigen programmatische en journalistieke agenda en laat zich daarin niet beïnvloeden door personen of instellingen met eigen – individuele, commerciële, culturele, maatschappelijke of politieke – belangen. Die agenda is cultureel, informatief en journalistiek van aard en op geen enkele manier bedoeld om culturele, politieke of maatschappelijke zaken vooruit of om zeep te helpen.

2. *afstand ten opzichte van het onderwerp*

De NPS is onafhankelijk en onpartijdig. Programmamakers en verslaggevers worden geacht een beroepsmatige distantie ten opzichte van hun onderwerp te houden. Directe, ook schijnbare, banden met partijen, instellingen of organisaties, of een overheersende, directe emotionele betrokkenheid bij een onderwerp kunnen het maken van kwalitatief goede programma's in de weg staan (zie ook de bepalingen onder **Belangenconflicten**).

3. *grijs of gekleurd*

Programmamakers hoeven zich daarentegen niet altijd en overal als bloedeloze, grijze muizen op te stellen. Scherpe vragen, een gekleurde opstelling, of een geprononceerde keuze voor een bijzondere muziek- of kunstuiting kan heel verhelderend zijn. Het gaat er om dat de NPS zich over het geheel genomen kenmerkt door onpartijdigheid, openheid en onbevangenheid, zich niet voor karretjes laat spannen en keuzes kan verantwoorden.

4. *commerciële belangen*

Zoals voor alle publieke omroepen geldt, mag de NPS zich, conform de richtlijnen van het Commissariaat voor de Media, niet 'dienstbaar maken' aan winst van derden. Aandacht voor commerciële producten of diensten kan alleen wanneer het een duidelijk journalistiek doel dient.

Het gebruik van bronnen

1. *bescherming van bronnen*

Bronnen die bij de nieuwsgaring zijn gebruikt en met wie daarover afspraken zijn gemaakt, hebben recht op vertrouwelijkheid. Die vertrouwelijkheid houdt in dat de identiteit van de bron te allen tijde beschermd zal blijven. Alleen de hoofdredactie heeft het recht de identiteit van de bron te kennen.

2. *duidelijke afspraken*

Met bronnen worden duidelijke afspraken gemaakt over de status van het contact (*off the record, background, on the record*). Daarbij komt, indien van toepassing, het aanbrengen of suggereren van feitelijke correcties aan de orde en de mogelijkheid om citaten te verbeteren of terug te trekken.

3. *gebruik van anonieme bronnen*

Het direct verwijzen naar anonieme bronnen in nieuwsitems of achtergronden dient zo veel mogelijk te worden beperkt. Verwijzingen naar anonieme bronnen zijn voor het publiek oncontroleerbaar en verlagen de betrouwbaarheid van de berichtgeving.

Als een anonieme bron wel expliciet gebruikt wordt, moet zo duidelijk mogelijk vermeld worden waarom de bron anoniem blijft, en waarom hij kennis kan dragen van de vermelde feiten ('welingelichte kringen', of 'ingewijden' zijn geen voldoende omschrijvingen).

De hoofdredactie heeft te allen tijde het recht de identiteit van anonieme bronnen te weten.

4. *hoeveel bronnen?*

Er is een glijdende schaal in gewicht van vermelde feiten of achtergronden; naarmate dat gewicht toeneemt, wordt het belang van goede, betrouwbare bronnen die daaraan ten grondslag liggen ook groter. Anonieme bronnen tellen daarin anders mee dan bronnen die hun verhaal *in camera* willen doen, of hard, schriftelijk bronnenmateriaal. De afweging of er voldoende en betrouwbare bronnen zijn, is een vaste vraag van journalistieke gegevensverzameling. Bij twijfel moet deze vraag voorafgaand aan de uitzending of publicatie aan de hoofdredactie worden voorgelegd.

5. *vastlegging en bewaren*

Vooraf bij het gebruik van anonieme bronnen is het nauwkeurig vastleggen en bewaren van de verzamelde gegevens en aantekeningen cruciaal.

Open en eerlijk

1. *open vizier*

Programmamakers treden op met open vizier, maken hun identiteit bekend, werken in principe niet undercover, niet met verborgen camera's of verborgen microfoons en werken niet met 'overvaltechnieken'. Afwijking hiervan kan alleen met uitdrukkelijke, voorafgaande toestemming van de hoofdredactie. Het maatschappelijk belang van de berichtgeving en de aanwezigheid van andere mogelijkheden om hetzelfde te bereiken, zullen daarbij o.a. worden meegewogen.

2. *geen betaling voor informatie*

Door de NPS wordt aan bronnen, zegslieden of geïnterviewden niet betaald. Noodzakelijk te maken onkosten kunnen vergoed worden. Deskundigen, mensen die op basis van kennis van zaken en zonder partij te zijn hun licht laten schijnen over een onderwerp, kunnen desgewenst een vergoeding krijgen voor hun diensten.

3. *weigering om mee te werken*

Mensen hebben altijd het recht om géén medewerking te verlenen aan een programma. Het is niet noodzakelijk hen dat kwalijk te nemen.

4. een eerlijke kans te reageren

Hoor en wederhoor verhoogt vaak de journalistieke kwaliteit van een item en is, als er sprake is van serieuze beschuldigingen aan het adres van organisaties of personen, fatsoenshalve geboden. De NPS geeft in dergelijke situaties betrokkenen een eerlijke kans – in tijd en in informatie – om te reageren. Hoar en wederhoor is echter geen journalistieke noodzakelijkheid of juridisch vereiste.

5. het opnemen van gesprekken

Het opnemen en letterlijk reproduceren van (telefoon)gesprekken mag alleen met toestemming van alle betrokkenen. Het opnemen van gesprekken zonder toestemming om te gebruiken als 'aantekeningen' of 'geheugensteun' is geoorloofd.

6. respect voor gasten en publiek

De NPS gaat met respect om met zijn gasten en publiek. Zij weten in wat voor programma ze verschijnen, binnen welke context en wat hun rol precies is. Mensen verschijnen in principe alleen in woord of beeld als ze daar toestemming voor hebben gegeven.

7. fictie/drama

Nog levende personen hebben in fictie of drama recht op een eerlijke behandeling; ook daar dienen de essentiële feiten te kloppen of moet het verschil tussen fictie en nonfictie duidelijk zijn.

Privacy

1. bescherming kwetsbare personen

De NPS is zich bewust van de consequenties van media-aandacht voor met name kinderen en slachtoffers van misdrijven of ongelukken - en hun verwanten. Per gebeurtenis moet het belang van openbaarmaking zorgvuldig worden afgewogen tegen de mogelijke nadelen daarvan voor betrokkenen.

2. sekse, seksuele voorkeur, ethnische afkomst, religieuze voorkeur

Details over ethnische afkomst, sekse, uiterlijke kenmerken, seksuele voorkeur of religieuze affiliaties van mensen worden alleen vermeld als deze voor de strekking van het item of programma relevant zijn.

3. identiteit van verdachten

De identiteit van verdachten van misdrijven wordt zo veel mogelijk beschermd. De volledige naam van verdachten wordt alleen vermeld als de verdachte dat zelf wil, of als de naam van de verdachte algemeen bekend is. Er is geen reden aan die

algemene bekendheid bij te dragen. Dezelfde regels gelden ook als 'verdachten' zijn vrijgesproken of veroordeeld.

4. respect voor privacy

De NPS heeft respect voor de privacy. Mensen zonder publieke functie wordt toestemming gevraagd voor herkenbaar optreden in beeld tenzij de context zodanig massaal en/of openbaar is – concert, voetbalwedstrijd, partijcongres, drukke winkelstraat e.d. – dat het vragen van toestemming aan individuele personen ondoenlijk is, terwijl aan de andere kant belangstelling van de media vaak te verwachten is.

5. privacy van publieke personen

Voor mensen met publieke en min of meer openbare functies is een zekere mate van blootstelling aan ongewilde publiciteit onvermijdelijk. Hun privégedrag en gedrag in besloten en privé-omgeving heeft recht op bescherming tegen ongewilde inbreuken tenzij dat gedrag aantoonbaar van invloed is op hun publiek functioneren.

6. NPS houdt zich aan de wet

De NPS houdt zich bij het vergaren van informatie aan de wet. De juridische grenzen van de journalistiek – 'onaanemelijke beschuldigingen', 'beledigende bewoordingen', 'aantasting van de privacy' – worden geacht onderdeel van dit Statuut te zijn.

Kinderen

De NPS heeft een grote naam in het maken van kinderprogramma's. De primaire doelgroep van Het Klokhuis zijn de kinderen van zeven tot twaalf jaar. Sesamstraat en Sinterklaas zijn vooral bedoeld voor kleuters en kinderen tot een jaar of zes. Voor het spraakgebruik in dit Programmastatuut zijn jeugdigen maximaal achttien jaar, noemen we jeugd tot een jaar of twaalf (overeenkomend met de basisschoolleeftijd) 'kinderen' en jeugd vanaf dertien tot achttien (de voortgezet onderwijs leeftijd) 'jongeren'.

Alle in dit Statuut opgenomen gedragslijnen gelden vanzelfsprekend ook als het gaat om het maken van jeugdprogramma's. In sommige situaties telt dat nog sterker omdat het om jeugd gaat die, vooral afhankelijk van leeftijd, recht heeft op extra bescherming, naast het normale respect waar iedereen recht op heeft. Dat geldt voor jeugd zowel in hun rol als kijker, luisteraar of internetbezoeker als voor kinderen en jongeren die op een of andere manier meewerken aan de programma's.

Over de inhoud

1. Programma inhoud

De NPS maakt kwalitatief hoogwaardige programma's voor kinderen en jongeren. Het zijn programma's die gaan over onze samenleving, die op een betrouwbare

manier informeren over de cultuur in Nederland en die aan het denken zetten. De kijker wordt daarbij serieus genomen en zowel geïnformeerd als geamuseerd.

2. *'Recht op vrijheid van meningsuiting en ontvangen van informatie' en 'recht op bescherming'*

Kinderen en jongeren hebben, globaal evenredig met hun leeftijd én vergelijkbaar met volwassenen, recht op vrijheid van meningsuiting en op het kunnen ontvangen van informatie. Aan de andere kant hebben kinderen en jongeren, omgekeerd evenredig met hun leeftijd, recht op bescherming tegen beeld en geluid dat een ongewenste invloed heeft op hun emotioneel en geestelijk welzijn.

Beeld en geluid is indringend en raakt mensen, dus ook kinderen en jongeren, in emotioneel opzicht. Daar is alles voor te zeggen. Alleen passen niet alle beelden bij alle leeftijden en/of bij alle jeugdigen, en hebben kinderen en jongeren er recht op beschermd te worden tegen beeld en geluid dat hen emotioneel te zwaar belast of onnodig in verwarring brengt.

De NPS probeert rekening te houden met dit evenwicht tussen 'meningsuiting', 'informatie' enerzijds en 'bescherming' anderzijds. Kinderen en jongeren worden op een volwassen manier benaderd, dat wil niet zeggen dat zij altijd volwassen zijn. De NPS neemt voor de keuzes die het doet in de jeugdprogramma's verantwoordelijkheid op zich en legt daar, desgevraagd, rekenschap over af. Dat ontslaat ouders en jongeren, mede gezien de verschillen in opvatting die zich op dit vlak in Nederland voordoen, niet van hun eigen verantwoordelijkheid. Niemand wordt gedwongen ergens naar te kijken.

3. *duidelijkheid*

De NPS draagt vooral in de jeugdprogramma's verantwoordelijkheid voor een bepaalde voorspelbaarheid in de vaste programma's: d.w.z. dat de consument van tevoren weet of kan weten binnen welke grenzen – ook leeftijdsgrenzen – het programma zich ongeveer beweegt. Dat betekent dat kinderen in de vaste programma's erop kunnen rekenen dat ze niet overvallen worden door voor hen sterk emotionerende inhoud die buiten de 'kaders' van het normale programma valt.

Over deelnemen

1. *deelname en betrokkenheid bij programma's*

Kinderen en jongeren nemen regelmatig deel aan, met name, jeugdprogramma's. Als acteurs, als deelnemers, als hoofdpersoon, als publiek. Ook bij die deelname geldt dat kinderen en jongeren, hoe leuk en spannend die betrokkenheid ook is, en hoe cruciaal ook voor sommige programma's of items, beschermd moeten worden tegen onnodige emotionele belasting en tegen nadelige gevolgen voor hun welzijn, vooral in situaties waarin het voor hen extra moeilijk is die gevolgen te overzien. De mogelijke gevolgen – op school e.d. – dienen met hen en/of met de ouders besproken te worden.

2. *deelname jeugd redactioneel noodzakelijk*

Kinderen en jongeren zijn geen goedkope arbeidskrachten of klapvee. Hun deelname aan de productie van programma's moet uit de aard van het programma voortvloeien of anderszins redactioneel nodig zijn.

3. duidelijkheid over rol en doel van betrokkenheid

Bij elke deelname van kinderen en jongeren aan de productie van een programma dient voor hen zo helder mogelijk te zijn watvoor programma het is en wat hun rol daarin is. Die rol moet vanzelfsprekend voor hen emotioneel haalbaar zijn. Er moet voldoende begeleiding zijn om eventuele onverwachte gebeurtenissen en calamiteiten op te kunnen vangen. Een eventuele weigering van een deelnemer in welke rol dan ook, dient altijd met respect te worden behandeld.

4. fysieke en andere omstandigheden

Zeker bij deelname van kinderen en jongeren dienen de fysieke omstandigheden bij de productie van programma's zo comfortabel mogelijk te zijn. Temperatuur, duur van de bezigheden, locatie, eten en drinken spelen daar allemaal een rol in.

5. toestemming ouders

Bij de deelname van kinderen aan programma's is de toestemming en/of medewerking van ouders min of meer vanzelfsprekend. Waar scholen betrokken zijn, treedt de school daarbij op als verantwoordelijke. De noodzaak per individueel kind of jongere toestemming van de ouders te vragen, is mede afhankelijk van de rol die kind of jongere in het programma speelt en de mate van controversialiteit van het programma, item of onderwerp. Ook bij het commentaar vragen aan kinderen of jongeren, uit het publiek of op straat als vox pop, moet vooral met dit laatste aspect rekening worden gehouden. De gevolgen van het doen van bepaalde uitspraken moeten daarin meegeteld worden.

6. verschillen van mening

Zeker bij jongeren kan er een verschil van mening optreden tussen de ouders en jongere over deelname aan een programma en/of hun rol daarin. Daarin staan recht op expressie en informatie tegenover recht op bescherming, zij het door verschillende ogen gezien. Een beslissing tegen de zin van de ouders (of school) toch door te gaan met de betreffende jongere bij de productie, dient van tevoren met de hoofdredacteur te worden overlegd. Hetzelfde geldt zeker wanneer de jongere zelf bezwaar heeft tegen het doorgaan met de productie van het programma.

7. zwaarwegend belang

Bij de overwegingen om tegen de wens van de ouders/jongere in te gaan, spelen argumenten een rol als zwaarwegend publiek belang van het programma, zwaarwegende belangen van de jongere/kind, de vraag of hetzelfde doel ook met andere middelen kan worden bereikt, en de vraag of de middelen in verhouding staan tot het gestelde doel.

8. betalingen

Onkosten bij deelname aan een programma kunnen vanzelfsprekend vergoed worden. Evenals redelijke en wettelijk toegestane vergoedingen voor deelname als acteur, artiest of musicus. Vergoedingen om kinderen, jongeren of hun ouders ertoe aan te zetten deel te nemen of daarvoor toestemming te geven, zijn verboden.

9. heruitzending en archivering

Voorzover van belang en relevant dient bij de informatieverstrekking aan deelnemers aan programma's vermeld te worden dat de mogelijkheid bestaat dat het programma herhaald wordt of later nog eens wordt uitgezonden. Als het vermoeden bestaat dat zoiets in de toekomst problemen kan opleveren bij deelnemers dient daar in het bijzonder rekening mee te worden gehouden.

10. aan de bel te trekken

Programmamakers kunnen bij de voorbereiding van een programma waar kinderen of jongeren bij betrokken zijn, stuiten op in hun ogen onaanvaardbare of zelfs illegale situaties (mishandeling, misbruik, criminaliteit). Los van de vraag wat dit voor het programma betekent, dienen deze situaties en de vraag of dit aan derden (meldpunten, vertrouwensartsen, justitie e.d.) gemeld moet worden, van tevoren te worden voorgelegd aan de hoofdredacteur.

11. websites, email en andere elektronische contacten

Vanzelfsprekend gelden alle in dit statuut geformuleerde gedragsregels ook voor de contacten met kinderen en jongeren via websites, email, chats, blogs en andere elektronische media. Ouders, jongeren en kinderen zijn, in enigszins afnemende mate, echter zelf verantwoordelijk voor wat ze via elektronische media zien, horen en doen.

12. privacy

De NPS gaat er vanuit dat de inhoud van contacten met kinderen en jongeren, tenzij uitdrukkelijk anders afgesproken en vermeld, de NPS niet verlaten. De NPS staat geen emailadressen af, verkoopt ze niet en houdt alle verzuurde en ontvangen emails en andere verzamelde gegevens vertrouwelijk.

Indien er door derden diensten of producten worden aangeboden op een NPS website, maakt de NPS uitdrukkelijk duidelijk dat het hiervoor geen volledige verantwoordelijkheid draagt. Kinderen en jongeren worden, indien van toepassing, altijd gewaarschuwd dat hun gegevens (emailadres, naam, foto e.d.) buiten de NPS op internet gemakkelijk een eigen leven kunnen gaan leiden.

13. telefoongebruik

Wanneer de NPS kinderen of jongeren uitnodigt via de telefoon te reageren, mogen de kosten daarvan niet hoger zijn dan van een normaal telefoongesprek en niet langer duren dan één minuut. Als een telefoongesprek langer kan duren dan een minuut of als uitgenodigd wordt tot reactie via SMS moet van tevoren voor de beller/SMS-er duidelijk zijn wat de kosten zullen zijn en dat daarvoor bij kinderen

toestemming van de ouders vereist is. De kosten mogen ook hierbij niet hoger zijn dan normale gespreks- of SMS-kosten. Contacten over de telefoon of SMS zijn bedoeld als manier van contactleggen en zijn er niet om geld te verdienen.

Email, Internet, User Generated Content

Voor het verkeer op internet van publiek, bezoekers en gebruikers van websites en andere NPS-producties gelden de navolgende regels, alle naar interpretatie van de hoofdredactie van de NPS:

- alle bijdrages dienen inhoudelijk binnen de wet te vallen
- agressieve, bedreigende, lasterlijke, vulgaire, obscene, racistische, misleidende of anderszins ongepaste of irrelevante bijdragen, zijn niet toegestaan
- de NPS behoudt zich het recht voor om berichten te verwijderen met beschuldigende beweringen die niet worden onderbouwd
- bezoekers mogen slechts gebruik maken van één identiteit; het gebruik van andermans identiteit is niet toegestaan
- het email adres dat de gebruiker opgeeft, wordt enkel gebruikt voor communicatie met NPS. NPS zal het emailadres en IP-adres op geen enkele manier, behalve rechtswege aan derden verstrekken
- het verhullen van het IP-adres door de bezoeker is verboden
- het is bezoekers niet toegestaan om persoonlijke informatie (zoals telefoonnummers, privé-adressen, privé-emailadressen en bankrekeningnummers) van anderen in de bijdragen op te nemen
- het is niet toegestaan advertenties te plaatsen (in of bijgesloten aan bijdrages) of om commerciële of non-commerciële bedrijven en organisaties te promoten
- bezoekers respecteren elkaar en anderen door geen scheld- of vloekwoorden en nodeloos kwetsende tekst te gebruiken. Overtreders van deze regel kunnen zonder waarschuwing verwijderd worden
- bijdragen, die verwijzen of linken naar websites, die de wettelijke grenzen en/of de grenzen van bovenstaande regels overschrijden kunnen verwijderd worden
- NPS behoudt het recht bijdragen in te korten
- wanneer een discussie verzandt of van onderwerp verandert, behoudt NPS zich het recht voor om bijdragen te verwijderen en/of de discussie te sluiten
- bezoekers mogen alleen bijdragen plaatsen waar zij de (auteurs)rechten of toestemming voor hebben om deze bijdragen elektronisch openbaar te maken of te verveelvoudigen
- NPS voert een eigen modereerbeleid. Dit modereerbeleid is er in eerste instantie op gericht om alle bijdragen, onafhankelijk van de inhoud, te laten staan. Als blijkt

gebruiksvoorwaarden houdt, behoudt NPS het recht voor om bijdragen te verwijderen en/of bezoekers toegang tot het forum te ontfeggen

- NPS kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van de bijdragen van anderen die in openbare fora worden geplaatst

Belangenconflicten¹

1. Integriteit (Richtlijn 2 NPO Code Goed Bestuur)

Korthedshalve wordt hier verwezen naar de Code Goed Bestuur van de Publieke Omroep (http://pics.portal.omroep.nl/upnos/ZyzkfujHE_PO-Richtlijn_bestuur_def.pdf). Deze code vormt integraal onderdeel van dit statuut. De onderwerpen die daarin aan de orde komen zijn:.

- Belangenverstrengeling en aanbesteding
- Nevenfuncties
- Omgaan met vertrouwelijke informatie
- Aannemen en geven van geschenken
- Uitgaven, kostendeclaraties en gebruik van creditcards
- Gebruik van voorzieningen van omroepen
- Buitenlandse reizen

2. media-adviezen en commissies

NPS-programmamakers geven geen adviezen aan organisaties of personen over hoe om te gaan met de media. Zij geven geen mediatrainingen en geen pr-cursussen. Zij participeren niet in adviescommissies voor overheid of bedrijfsleven.

3. NPS betaalt zijn eigen kosten

De NPS betaalt zo veel mogelijk de noodzakelijke, eigen kosten. Reisjes, etentjes, vervoer e.d. worden, tenzij dat tot onwerkbaar situaties leidt, door NPS zelf betaald. Het maakt daarbij niet uit of de aanbieder een profit, overheids- of een non-profit organisatie is.

4. geen gunsten of giften

Programmamedewerkers van de NPS nemen geen giften, cadeau's of gunsten aan – van welke aard dan ook – die terug te voeren zijn op hun positie. Zij maken evenmin gebruik van die positie voor privé-doeleinden en maken geen gebruik van niet-openbare informatie die in het werk verworven is ten behoeve van privé-doeleinden.

5. werkzaamheden voor derden

¹ zie voor de reikwijdte van deze paragrafen met name als het gaat om parttimers en freelancers, de paragraaf Specifieke situaties op pagina 16 en Reikwijdte op pagina 19

NPS-medewerkers vervullen geen werkzaamheden voor organisaties (profit, non-profit, overheid, niet-overheid) die onderwerp zijn of kunnen zijn van hun journalistieke werk of waarmee zij in het kader van hun programma's nauwe relaties onderhouden. Zij doen voor die organisaties of instellingen geen pr-werk, zitten niet in besturen, zijn geen dagvoorzitter.

6. *financiële belangen*

NPS-programmamakers hebben geen substantiële, directe belangen via aandelen, obligaties of andere financiële producten in bedrijven die journalistiek onderwerp zijn of kunnen zijn of waarmee de NPS programmatische banden onderhoudt (dit laat indirecte belangen zoals via deelname aan een pensioenfonds onverlet).

Vanzelfsprekend geldt de Wet Voorkoming Marktmisbruik.

7. *politieke of publieke functies*

Journalistieke medewerkers van NPS bekleden geen politieke of publieke functies. Zij onthouden zich van uiterlijke tekenen van politieke keuze of voorkeuren bij maatschappelijke issues die journalistiek van belang zijn.

8. *professionaliteit en optreden elders*

Programmamakers zijn in veel situaties een uithangbord voor het medium waar ze voor werken. De geloofwaardigheid van de NPS – met moeite opgebouwd en in een vloek en een zucht afgebroken – hangt voor een belangrijk deel af van de professionaliteit waarmee de medewerkers optreden. Medewerkers dienen dan ook te waken over hun onpartijdigheid en onafhankelijkheid in publieke optredens.

9. *cofinanciering en ideële sponsoring*

Voor cofinanciering en sponsoring door ideële organisaties wordt verwezen naar Richtlijn 4 van de NPO Code Goed Bestuur

(http://pics.portal.omroep.nl/upnos/ZyzkfujHE_PO-Richtlijn_bestuur_def.pdf).

Voorleggen aan hoofdredactie

1. *algemeen*

Dit Programmastatuut is gebaseerd op het uitgangspunt dat programmamakers zich aan het statuut houden *tenzij*. Tenzij betekent meestal dat er sterke argumenten bestaan ervan af te wijken; die argumenten dienen vooraf met de meerdere c.q. de hoofdredactie te worden besproken; die alleen kan toestemming geven om af te wijken van het statuut.

2. *specifieke situaties*

De verplichting om eventuele afwijkingen van dit statuut van te voren te bespreken, geldt in zijn algemeenheid, maar in het bijzonder in de volgende specifiek genoemde situaties:.

- fricties met dit statuut bij parttimers en freelancers

- externe activiteiten van programmamakers die kunnen botsen met NPS belangen
- het gebruik van reconstructies of in scène gezette onderdelen in informatieve programma's
- een manier van werken die strijdig is met 'open vizier'

Rechten van programmamakers

1. redactiestatuut

Dit onderdeel heeft tot doel de onafhankelijkheid van de redacties en programmamakers van de NPS te waarborgen. Het legt de verhoudingen tussen directie, hoofdredacteurs en programmamakers vast en regelt taken en bevoegdheden van een in te stellen redactieraad. Het Redactiestatuut is een overeenkomst tussen directie en hoofdredacteurs van de NPS, waaraan ook het Bestuur² en de programmamedewerkers – medewerkers op arbeidsovereenkomst die als journalist of als programmamaker (inhoudelijk of productioneel) zijn aangesteld – gebonden zijn.

1. de algemeen directeur heeft de dagelijkse leiding van de NPS en voert het financiële beheer. De algemeen directeur is verantwoordelijk voor zijn handelen verschuldigd aan het Bestuur.
2. de directie waakt erover dat de hoofdredactie een onafhankelijk programmabeleid kan voeren.
3. de hoofdredactie is verantwoordelijk voor het programmabeleid van de NPS.
4. hoofdredacteurs worden benoemd en ontslagen door de directie, onder goedkeuring van het Bestuur. De redactieraad wordt hierover tijdig om advies gevraagd.
5. de hoofdredactie wordt gevormd door de twee hoofdredacteurs, resp. Informatief & Jeugd en Kunst & Cultuur.
6. de directie houdt de hoofdredactie op de hoogte van voornemens, plannen en besluiten die van invloed kunnen zijn op het programmabeleid; de hoofdredactie houdt de directie op zijn beurt op de hoogte van veranderingen in het programmabeleid met name voorzover deze gevolgen kunnen hebben voor de gehele NPS.
7. de hoofdredacteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de vorm van de programma's op welk medium dan ook, ongeacht of daadwerkelijke uitzending heeft plaatsgevonden. Zij hebben de leiding over de redacties en programmateams. De hoofdredacteurs maken deel uit van de redactie.

² het Bestuur wordt in 2009 vervangen door een Raad van Toezicht; overal waar Bestuur staat, wordt vanaf dat moment geacht Raad van Toezicht te staan

8. de hoofdredacteurs zien er op toe dat in de programma's de vereiste journalistieke en programmatische zorgvuldigheid wordt betracht, in overeenstemming met de uitgangspunten als verwoord in het beleidsplan 2008 'Morgen gebeurt het', dit Programmastatuut en de NOVA Code.
9. programmamakers worden benoemd en ontslagen door de directie op voordracht van de hoofdredactie.
10. binnen de gezamenlijke clusters Informatief en Kunst en Cultuur bestaat een redactieraad, bestaande uit zes leden, gekozen uit en door de programmamedewerkers. De hoofdredactie is voorzitter van de redactieraad.³
11. de redactieraad overlegt met en adviseert de hoofdredactie tenminste twee maal per jaar, of vaker indien nodig, over de hoofdlijnen van het redactioneel beleid.
12. mogelijke sociale en arbeidsrechtelijke aspecten van een voorgenomen beslissingen zoals in artikel 11 genoemd, behoren uitdrukkelijk tot het domein van de Ondernemingsraad van de NPS.
13. geschillen die voortvloeien uit of samenhangen met dit statuut, kunnen in onderling overleg worden voorgelegd aan een bindend oordeel van een door partijen samen te stellen driehoofdige beroepscommissie.
14. Als hierover geen overeenstemming is of partijen geven daar in onderling overleg de voorkeur aan, kunnen verschillen van mening eveneens worden voorgelegd aan de Rechtbank.
15. een geschillen procedure zoals in paragraaf 13 heeft geen schorsende werking ten aanzien van het te nemen besluit, tenzij anders wordt afgesproken.
16. de redactieraad stelt zelf een huishoudelijk reglement op; deze heeft de goedkeuring van de hoofdredactie.

2. klokkenluidersregeling

Voor de geldende klokkenluidersregeling wordt verwezen naar Regeling A van de NPO Code Goed Bestuur (http://pics.portal.omroep.nl/upnos/ZyzkfujHE_PO-Richtlijn_bestuur_def.pdf).

3. gewetensbezwaren

1. Wanneer een programmamedewerker ernstige gewetensbezwaren heeft tegen een verstrekte opdracht, dan wel de opdracht in strijd acht met de journalistieke en programmatische uitgangspunten van de NPS, bespreekt hij/zij de bezwaren met zijn/haar meerdere. Mocht dit niet tot een oplossing leiden dan kan hij/zij de zaak voorleggen aan de hoofdredactie. Als hij/zij zich niet kan neerleggen bij een door de hoofdredacteur ter zake te nemen of genomen beslissing, kan hij/zij zich wenden tot de redactieraad om een uitspraak. De redactieraad

³ de Redactieraad van NOVA blijft in ongewijzigde vorm bestaan en heeft een eigen redactiestatuut

brenkt hierover advies uit aan de hoofdredactie. Dit oordeel zal daarna in het verdere beleid worden meegewogen.

2. Wanneer de hoofdredactie besluit ingrijpende wijzigingen aan te brengen, of te doen aanbrengen in een bijdrage – op welk medium dan ook – van een programmamedewerker, dient de betrokken programmamedewerker tijdig in kennis gesteld te worden. De betrokkene kan verlangen dat zijn/haar naam niet wordt vermeld in het kader van deze bijdrage. Wanneer de hoofdredactie besluit om een bijdrage niet openbaar te maken, kan de programmamedewerker zich achteraf voor een uitspraak wenden tot de redactieraad. De redactieraad brengt hierover advies uit aan de hoofdredactie. Dit oordeel zal daarna in het verdere beleid worden meegewogen.

Rekenschap afleggen

1. Doorzichtig

De NPS stelt zich als publieke omroep open op ten opzichte van het publiek. Alle informatie over de NPS is openbaar en voor het publiek toegankelijk tenzij er duidelijk en uitlegbare redenen zijn om zaken vertrouwelijk te houden. Directie, hoofdredactie en programmamakers zijn binnen redelijke grenzen bereid om informatie te verstrekken over bedrijfsvoering en programmabeleid.

2. Statuut actief openbaar

Het NPS Programmastatuut en vergelijkbare gedragsregels zoals de NOVA-code zijn vanzelfsprekend openbaar en voor het publiek makkelijk toegankelijk.

3. Correcties

De NPS publiceert, indien noodzakelijk, op eigen initiatief correcties en aanvullingen op uitzendingen. De website is daarvoor de centrale plek. Belangrijke correcties worden als item aan een volgende uitzending op het oorspronkelijke medium toegevoegd.

Reikwijdte van het statuut

1. pas toe of leg uit

Het Programmastatuut geeft gedragslijnen en normen die moeten worden nageleefd. Afwijkingen daarvan moeten daarom vooraf worden voorgelegd en zijn alleen toegestaan met toestemming van de hoofdredactie.⁴ Afwijkingen moeten altijd aan het publiek kunnen worden uitgelegd.

2. reikwijdte

⁴ lees voor hoofdredactie in deze tekst ‘de dichtstbijzijnde eindredacteur’; uiteindelijk is de hoofdredacteur beslissend en verantwoordelijk

Dit statuut geldt voor alle redactionele en programma medewerkers (presentatoren, verslaggevers, redacteurs, productiemedewerkers) van de NPS.

Het statuut geldt ook voor parttimers en freelancers, met inachtneming van hun andere positie. Zij dienen zich er, ook bij het elders verrichten van werkzaamheden, van bewust te zijn dat zij door het publiek met de NPS geïdentificeerd kunnen worden of dat hun werkzaamheden op een andere manier strijdig kunnen zijn met de belangen van de NPS. Zij houden hun eind- of hoofdredactie op de hoogte van hun andere werkzaamheden. Voorzover vanuit de specifieke positie van freelancers problemen optreden met dit statuut, worden daarover aparte afspraken gemaakt met de hoofdredactie.

Voor programma-medewerkers van NOVA geldt, voorzover in de NOVA-code méér is bepaald dan in dit statuut, ook die code.

3. beperkingen

Richtlijnen en regels dekken vanzelfsprekend niet alle situaties die bij het maken van programma's kunnen optreden. Ze kunnen ook geen recht doen aan alle nuances en afwegingen die zich in de praktijk voordoen. Programmamakers volgen hun eigen professionele intuïtie voor wat nog klopt en wat niet meer klopt, kan en niet kan. In uitzonderlijke situaties, grensgevallen of bij twijfel over de toepassing of toepasbaarheid van het Statuut is overleg met de hoofdredactie vanzelfsprekend.

4. hoofdredactie

De hoofdredactie heeft, indien zij daar om vraagt, recht op alle informatie op de terreinen die door dit statuut bestreken worden (belangen, bronnen, connecties e.d.). Hij gaat daar vanzelfsprekend uiterst discreet mee om. Van programmamakers wordt verwacht dat zij informatie die in het kader van dit Programmastatuut voor de hoofdredactie relevant kan zijn, uit eigen beweging bij hun hoofdredactie neerleggen.

5. blogs en externe activiteiten

Voor het bijhouden van blogs of andere publiek toegankelijke uitingen door programmamakers gelden dezelfde maatstaven als beschreven in dit statuut tenzij de inhoud niets met hun werk voor de NPS te maken heeft. Van freelancers en/of parttimers die in aanzienlijke mate het gezicht of de stem van de NPS vormen, wordt verwacht dat zij over hun externe activiteiten zonedig overleg hebben met de hoofdredactie.

Dit NPS Programmastatuut treedt in werking op 1 januari 2009 en maakt automatisch deel uit van alle arbeidsovereenkomsten met NPS programmamedewerkers.